

Arrangementer/aktiviteter 2010.

1. **Bustur til Viborg Stiftsmuseum.** Om eftermiddagen lørdag den 16. januar arrangerer Lokalhistorisk Forening og arkivet i Karup en udflugt til Stiftsmuseet i Viborg, der i øjeblikket har tre spændende udstillinger. Den ene af dem er så ny, at der netop er lagt sidste hånd på den. Det er en middelalderudstilling med et kirkerum, der er indrettet som for 500 år siden, og meget af det prægtige inventar er af særlig interesse for beboerne på Alheden, fordi det oprindeligt har været en del af udsmykningen i Vor Frue Kirke i Karup. Udstillingen viser bl.a. nogle meget smukt udskårne og bemalede træbilleder og et monstranshus fra den store valfartskirke, som i middelalderen var en af de mest kendte i Danmark.

Da halvdelen af Viborg blev ildens bytte

Den anden udstilling er noget helt specielt. Museet kalder den for et brandshow, og den viser den største katastrofe i byens historie. Det er branden i 1726, hvor en stor del af byen blev lagt øde, og hundredvis af byens borgere blev hjemløse. Også mange uerstattelige dokumenter fra Karup gik tabt under branden. De blev nemlig opbevaret i Viborg, fordi man mente, at de her var mere sikre. Museet har bygget en lille model af Viborg by, som den så ud før branden, og gennem animation og avanceret teknik kan man både billed- og lyd-mæssigt opleve den voldsomme brand og høre ildens knitren og beboernes opskræmte skrig, mens store dele af byen brænder, og den til sidst ligger hen som en sørgelig rest af den oprindelige by.

På besøg i en svunden tid

Ved den tredje udstilling er tilskueren besøgende i en svunden tid. Det er en række rum, indrettet helt autentisk med møbler, genstande, gardiner og andet fra begyndelsen af sidste århundrede og op til 1970'erne. Her kan man f.eks. som på billedet se, hvordan en traditionel stue så ud i 1950'erne, og man kan konstatere, at indretningen af stuerne er helt anderledes i dag. For slet ikke at tale om en stue fra 1910. Man må gerne kigge i alle skabe og skuffer, så man eksempelvis kan se, hvordan undertøjet i årenes løb har ændret udseende og stil alt efter moden. Fra fint silkeundertøj med båndler og broderier i 1910 over spirellakorsettet i 1955 til det farverige undertøj i 1970'erne. Her kan man få genopfrisket minderne fra sit eget liv eller se, hvordan ens bedste- eller oldeforældre boede. Udstillingen er en hel rejse gennem de sidste hundrede år fra dengang, man havde støbejernskomfur og flueskab i køkkenet og fine, polstrede møbler i stuen, til det moderne køkken med køleskab og elkomfur og stuen med det lave sofabord og fjernsynet.

Her er en typisk stue fra 1950'erne, hvor spisebordet var centrum for alle familiens aktiviteter, hvad enten det var lektielæsning, forskellige spil eller – som her – tøjreparationer. Dengang var det en undtagelse, at børn havde deres eget værelse.

Kun 75 kr. alt inkl.

Alle er velkomne til at deltage i udflugten. Prisen er kun 75 kr. for både kørsel, entré, kaffe og kage og rundvisning ved museumschefen, Henning Ringgaard Lauridsen. Billetterne sælges på Karup Bibliotek og i Brugsen i Frederiks. Der er opsamling på parkeringspladsen over for Hotel Karup kl. 13 og på Brugsens parkeringsplads i Frederiks kl. 13,20 med hjem-

komst senest 16,30. Der er kun et begrænset antal billetter, så det er nok en god idé at skynde sig at få købt billetter, hvis man gerne vil med. Billetsalget slutter den 14. januar.

Vellykket udflugt til Viborg Stiftsmuseum

Billetterne til den lokalhistoriske bustur til stiftsmuseet den 16. januar var udsolgt i løbet af få dage, og deltagerne havde en hyggelig eftermiddag, hvor de fik set museets mange udstillinger. De havde en glimrende rundviser i museumschefen, Henning Ringgaard Lauridsen, der egentlig havde ferie, men som alligevel havde tilbudt at vise rundt og fortælle om nogle af museets mange spændende oplevelser og effekter. Bl.a. brandshowet og den meget flotte bil, der er fremstillet efter Viborgfabrikanten Brems' originale, 100 år gamle tegninger, så den er en tro kopi af den model, der engang kørte rundt i byens gader.

Efter kaffen og inden rundvisningen gav museumschefen Henning Ringgaard Lauridsen en kort orientering om museet og dets spændende udstillinger.

Her sidder nogle af deltagerne i museumsturen og venter på, at modellen af Viborg by skal begynde at brænde. Tjenestepigen i baggrunden var ved sin uforsigtighed skyld i den store brandkatastrofe i 1726, hvor det meste af byen brændte.

Desværre kom ikke alle, der havde købt billet, med på turen. På opsamlingsstedet ved Brugsen i Frederiks manglede der 15. Efter at ha' ventet et stykke tid blev bussen nødt til at køre efter først at ha' været en tur forbi dagcentret og lægehuset i tilfælde af, at der var nogle, som havde taget fejl af stedet. Men uden resultat. De manglende deltagere dukkede ikke op. "Da vi ikke har navnene på dem, der har købt billetter, havde vi desværre ikke nogen mulighed for at kontakte dem", siger Inger Merstrand, der stod for udflugten til museet. Hun er ked af, at de udeblevne gik glip af turen og rundvisningen, men Henning Ringgaard Lauridsen har tilbudt, at de i stedet kan komme gratis ind og se udstillingerne mod forevisning af den billet, de har købt til busturen. I så fald bedes man ringe til Inger Merstrand på tlf. 97 10 20 34, så hun kan orientere museet om, hvor mange, der vil benytte sig af tilbuddet.

2. **Torsdag den 25. marts.** Generalforsamling i Seniorhuset i Karup kl. 19. Generalforsamlingen er slut kl. 19,30. Herefter er foreningen vært ved en kop kaffe/te og kage, og Jørn Nødskov fortæller om sine oplevelser som pilot ved flyvevåbnet. Til sidst kigger vi på nyere billeder fra arkivet og prøver at sætte navne på personerne. Alle – også ikke-medlemmer – er velkomne kl. 19,30.

Fra Chipmunk til F-104

Jørn Nødskov fortæller om nogle af sine mange oplevelser som pilot ved det danske flyvevåben...

Når Lokalhistorisk Forening for Karup-området har afholdt sin årlige generalforsamling den 25. marts i Seniorhuset i Karup kl. 19 – 19.30, bliver der lejlighed til at høre om nogle af de mange spændende oplevelser, som tidl. pilot Jørn Nødskov har haft i de 42 år, han var ansat ved det danske flyvevåben.

Han kom ind allerede i 1952, og som 2400 andre danske militærpiloter fik han sin grunduddannelse i et af de 27 Chipmunk fly, som flyvevåbnet købte i årene 1950 og frem til 1953.

Jørn Nødskov lærte at flyve i et Chipmunk fly som det, der ses her på billedet. Flyene blev overvejende brugt ved flyveskolen på Avnø.

I de første år efter flyvevåbnets oprettelse var antallet af flystyrt uhyggeligt stort. Piloterne var alle sammen unge mænd, og indimellem tog nogle af dem chancer og legede ”luftkamp” med

katastrofale konsekvenser. Men de havde også et helt specielt sammenhold og kammeratskab, og set udefra levede de et spændende liv som ”luftens helte”.

I de 42 år, Jørn Nødskov var ansat ved forsvaret, skete der en kolossal udvikling. Fra den kolde krig til Berlinmurens fald. Fra Chipmunk til F-104.

Et F-104 er et amerikansk jagerfly. Det fløj første gang i februar 1954 og satte i 1958 verdensrekord i både hastighed og højde. I 1964/65 fik det danske flyvevåben 29 stk. F-104G som våbenhjælp, og i 1971 købte flyvevåbnet yderligere 22 fly. Flyet på billedet er tosædet og blev brugt til træning af nye piloter.

Det er det, der bliver mulighed for at høre om efter generalforsamlingen, og alle - uanset om de er medlemmer eller ikke - er velkomne til at overvære Jørn Nødskovs beretning, som begynder kl. 19.30. Der er gratis adgang, og foreningen byder oven i købet på gratis kaffe og kage.

Aftenen slutter med, at deltagerne ser på billeder fra arkivet, der gerne vil ha’ sat manglende navne på de mange personer.

Der er 3 bestyrelsesmedlemmer, som træder ud af bestyrelsen. Men heldigvis er der fundet andre, der er villige til at stille op i stedet for de afgangende, så det afholder forhåbentligt ikke nogen fra at møde op til generalforsamlingen.

Stort fremmøde til generalforsamling med foredrag

Lokalhistorisk Forening har afholdt sin årlige generalforsamling umiddelbart før påske, og formanden, Inger Merstrand, kunne i sin årsberetning fortælle om et stigende medlemstal,

der ved årsskiftet var på ca. 150, men som dækker over et langt større antal, da hvert enkelt medlemskab også omfatter en evt. ægtefælle.

Foreningen har haft stor tilslutning til sine arrangementer. De har alle været i samarbejde med arkivet og to af dem tillige sammen med biografen, hvor der første gang blev vist en film om gamle håndværk, og anden gang var foredrag om de tyske flygtninge på Karupfladen, illustreret med ca. 50 fotos fra Grovelejren i 1948. Også deltagelsen i Åben By i maj var en succes trods det dårlige og regnfulde vejr, og en udstilling med Karup-Kølvrå billeder og en konkurrence med børnebilleder af byens handlende trak mange tilskuere til.

Før jul modtager alle medlemmer en gratis årskalender, der i forretningerne koster 60 kr., og mange melder sig ind på grund af kalenderen, som formanden finder billeder til på arkivet og skriver tekster til. Regnskabet viste et overskud på 5.300 kr. Det skyldes dels det forøgede antal medlemmer og dels 3000 kr., som Foreningen af unge Landmænd efter sin nedlæggelse har betænkt Lokalthistorisk Forening med, hvad bestyrelsen naturligvis er meget glad for.

Der blev valgt to nye bestyrelsesmedlemmer, da Hedvig Braüner og Irma Carlsen ikke ønskede genvalg, så nu ser bestyrelsen sådan ud: Inger Merstrand, formand, Svend Gjødesen, næstformand, Jørn Nødskov, kasserer, Jan Højgaard, sekretær, Inga Graversgård, webmaster, samt Aase Gude og Svend Andersen. Astrid Madsen og Nanny Würtz er suppleanter, Edel Olesen og Vagn Lund Jensen revisorer og Erik Højgaard revisorsuppleant.

Spændende foredrag om flyvevåbnet

Efter generalforsamlingen fortalte tidl. pilot Jørn Nødskov de knap 60 tilhørere om sine oplevelser ved flyvevåbnet gennem 42 år. Foredraget blev ledsaget af en masse billeder, f.eks. af F-104, som på 2 minutter kan komme op i 10 kilometers højde, og som ifl. ham er en dejlig flyvemaskine, når man behandler den pænt. I modsat fald bliver man slået ihjel.

Jørn Nødskov er en glimrende fortæller og kunne berette om mange sjove og spændende oplevelser. Han kunne bl.a. fortælle om dengang, prinsesse Margrethe og Henrik blev gift, og jetjagere skulle skrive et H og et M på himlen. Men H'et kneb det så meget med, at BT dagen efter spurgte, om de mon skrev med runer i flyvevåbnet. Jørn Nødskov kunne også aflive flere myter. Man bliver f.eks. ikke kortere af at blive skudt ud med katapult, og det er ikke rigtigt, at prins Henrik er fløjet under Lillebæltsbroen, men der *er* faktisk plads til en hel formation under den.

Det avancerede F-16 fly, som ikke kan navigeres uden computere, har Jørn Nødskov aldrig prøvet at flyve. Han er – som han sagde – født for sent til Spitfire og for tidligt til F-16.

Her ses et udsnit af de ivrigt lyttende tilhørere.

3. **Torsdag den 17. juni kl. 19.** Rundtur ad naturstien i Høgild med *Inger Merstrand* som guide (egen transport og gratis deltagelse). Det bliver en aftenur igennem nogle af de smukkeste områder ved Karup Å. Turen er ca. 2 km. lang, og der vil være mulighed for at købe øl og vand undervejs.

Aftentur langs Karup Å på Mads Doss' hjemegn.

Her på årets allerdejlige tid inviterer Lokalthistorisk Forening for Karup-området på en aftentur ad naturstien i Høgild den 17. juni. Der er tidligere blevet arrangeret ture i Blichers fodspor, og denne tur kan kaldes en tur i Mads Doss' fodspor. Han blev nemlig født på en lille fattig hedegård i Høgild tæt ved naturstien. Der er ingen tvivl om, at han som barn og ung har færdes i netop de områder, som stien går igennem, og Inger Merstrand, der er guide på turen, vil bl.a. genfortælle nogle af de gamle overleveringer om Mads og hans fattige barndom, hvor han blev sendt ud at tigge sammen med sin søster. Området har været beboet siden stenalderen og har mange minder fra fortiden, f.eks. kogesteder med rester af stenalderfolkets måltider, fundet ved vandløbene, kæmpehøje fra bronzealderen og engvandinggrøfter fra sidst i 1800-tallet.

Turen, der er 2-2½ km. lang, starter på parkeringspladsen på Åhusevej kl. 19 og varer ca. 2 timer. Naturstien går igennem et meget varieret landskab, hvor en lille flok skotsk højlandskvæg hjælper til med at holde de små, selvsåede træer borte, så området ikke vokser til. Fra de stejle åbrinker kan man nyde den fantastiske udsigt ud over en af de smukkeste strækninger ved Karup Å. Stien, der blev indviet for et år siden, går igennem et privat område, forbi resterne af gamle engvandinggrøfter, krogede, århundredgamle egetræer og velbevarede middelalderagre, hvor bonden engang har opdyrket jorden med en hjulplov, forspændt stude.

Flere steder langs stien vokser der klynger af vilde blomster. I det tidlige forår er der hvidt af anemoner under egetræerne, senere kommer majurter og konvaller, og i øjeblikket er det tjærenellikerne, der står og lyser op i græsset med deres rødlilla farve. De afløses af gederams, og endnu senere springer lyngen i blomst. Foreningen håber på rigtigt højsommervej, så Karup Å og den særprægede natur langs stien kan vise sig fra sin allersmukkeste side.

Alle er velkomne til at deltage i turen; men man må selv sørge for transport til parkeringspladsen. Det er gratis at deltage, og der vil blive solgt øl og vand undervejs, så deltagerne har mulighed for at få slukket tørsten.

Turen ad naturstien i Høgild blev et tilløbsstykke

Vejret torsdag aften blev ikke helt så sommerligt, som Lokalthistorisk Forening havde håbet på, da turen ad naturstien langs Karup Å blev planlagt. Det var ret køligt og overskyet, men holdt dog tørvejr, og den guidede tur blev et tilløbsstykke med 104 deltagere, der havde en fin tur og tog hjem en hel del klogere på områdets spændende historie, fortalt af lederen af arkivet i Karup, Inger Merstrand.

Her fortæller Inger Merstrand om middelalderagrene for de interesserede tilhørere.

På turen indviede arrangørerne en såkaldt "landråber", indkøbt for penge, som "Foreningen af unge Landmænd" har skænket dem ved sin nedlæggelse. Det viste sig heldigvis, at megafonen fungerede upåklageligt, og det er en gave, som foreningen uden tvivl vil få megen glæde af.

Inger Merstrand, der også er formand for Lokalhistorisk Forening, er naturligvis glad for den store opbakning til turen, og hun fortæller, at der indtil nu har været knap 500 deltagere i de guidede ture på den smukke natursti, som for et år siden blev etableret på Høgild Møllegårds jord i et usædvanligt afvekslende og smukt område langs Karup Å.

Den lange række af deltagere i turen snoede sig ad stien langs Karup Å i den kølige sommeraften.

Her er flere billeder fra turen:

<http://galleri.karuplokalhistorie.dk>

(vælg album til venstre, klik derefter i øverste højre hjørne af det store foto for diasshow)

Søren Andersens kan ses på

<http://picasaweb.google.com/sorenkandersen/IMadsDossFodsporHGild>

4. **Lørdag den 21. august kl. 14-16.** Udflugt til de tidligere brunkulslejer i Resen med Ib Svenningsen som guide (egen transport og gratis deltagelse). Ib Svenningsen, der er leder af arkivet i Spøttrup, har boet i brunkulslejerne som barn og kan fortælle en masse om området og dets historie. Her vil der også blive solgt øl og vand under den ca. 1½ km. lange rundtur.

Sdr. Resen Naturpark.

Brunkulslejerne i Søby er kendt af de fleste, men færre er klar over, at der også har været et stort brunkulsleje i Sdr. Resen ca. 10 km. fra Karup og nær ved Karup Å. Her blev der gravet brunkul i årene 1946 – 1960, og de flade marker blev efterhånden forvandlet til et månelignende landskab med dybe kratere på op til 18 m, omgivet af stejle skrænter. Det var en helt speciel arbejdsplads med kæmpestore gravemaskiner og livsfarlige jord- og sandskred, som indimellem krævede sine ofre. Da brunkulseventyret var forbi, lå udgravningerne hen med dybe slugter og høje, nøgne sandbjerge; men lokale beboere tilplantede området med løv- og nåletræer og skænkede det til borgerforeningen i Sdr. Resen som en naturpark. Den er på 26 hektar og et idyllisk, men også dystert minde om et brunkulseventyr, hvor arbejderne kunne tjene mange penge på en arbejdsplads, der gik for at være en af de farligste i Danmark.

Guiden har selv boet i brunkulslejet som barn

Der er ikke mange tilbage, som selv har oplevet, hvordan det var at bo i brunkulslejet; men en af de få nulevende er Ib Svenningsen, som lørdag den 21. august kl. 14-16 vil være guide på en tur i naturparken. Han har tilbragt en del af sin barndom i brunkulslejet i årene 1946-1949 og vil fortælle om det såkaldte brunkulseventyr i Sdr. Resen, hvor hans far var en af de

første mænd, der i marts 1946 begyndte at bryde brunkul med hakke, skovl og trillebør. Dengang var der kun 5 ansatte, men allerede i november samme år var ikke mindre end 120 mand og 20 gravemaskiner i gang med at grave ”det brune guld” fri af jorden ikke langt fra den gamle kirke. Ib Svenningsen vil fortælle om arbejderne i brunkulslejet, om deres tilværelse i de primitive træskure, mange gange med kone og børn, om at være barn sådan et sted, hvad de fik tiden til at gå med i fritiden, og hvordan mændene knoklede for at bryde brunkullene. Det var et hårdt og risikabelt arbejde, ikke mindst om vinteren.

Her er en gravemaskine i gang med at bryde brunkul. Det er Ib Svenningsens far, som styrer maskinen, og det er en slæbeskovl, der hænger for enden af den lange trosse.

Et yndet udflugtssted

I dag er naturparken et yndet udflugtssted med de mange stier mellem høje nåle- og løvtræer og de mange selvsåede buske som f.eks. mirabeller og brombær. Det ser idyllisk ud, når træerne spejler sig i de dybe, mørke søer; men vandet er iskoldt og farligt at bade i.

Turen, der er gratis, starter på parkeringspladsen på Bavnevej i Sdr. Resen kl. 14. Her er der opstillet borde og bænke, så deltagerne kan sidde og nyde den medbragte kaffe, mens man lytter til første del af Ib Svenningsens beretning. Hvis man ikke selv vil tage kaffen med, kan man også købe øl og vand til meget rimelige priser, og i tilfælde af dårligt vejr kan man sidde i tørvejr i et træskur med billeder fra dengang, brunkulslejet var egnens største arbejdsplads.

Det er Lokalhistorisk Forening i Karup, der står som arrangør af turen, og alle er velkomne. Her er en enestående chance for at høre den spændende historie om egnens Klondyke, fortalt af én, der selv har oplevet det.

Vellykket udflugt til naturparken i Sdr. Resen trods dårligt vejr.

Deltagerne lytter til Ib Svenningsen (i rød jakke). Til højre går skrænten 5-6 m ned til en dyb sø.

Det regnede kraftigt først på eftermiddagen, da Lokalhistorisk Forenings udflugt til Sdr. Resen Naturpark startede i lørdags, og det dårlige vejr afholdt uden tvivl en del fra at tage med på turen. Men ca. 30 trodsede alligevel regnen for at høre Ib Svenningsen fortælle historien om brunkulslejet, som han

havde oplevet det som barn. Adskillige af deltagerne kom langvejs fra, f.eks. fra Mausing, Vium, Kjellerup, Skive, Billund og Viborg. Heriblandt en søn af en af de mænd, der i 1946 mistede livet i brunkulslejet og efterlod en enke med 6 børn.

Vejret var så dårligt, at arrangørerne kunne ha' været nødt til at aflyse turen i sidste øjeblik på grund af for ringe tilslutning, så formanden for foreningen, Inger Merstrand, var godt tilfreds med fremmødet. Heldigvis blev vejret også bedre længere hen på eftermiddagen, og deltagerne fik en levende og medrivende beretning om livet i brunkulslejet for mere end 60 år siden, da det tidligere så flade landskab fuldstændigt blev ændret af mænd med store gravemaskiner.

Her er flere billeder fra turen:

<http://galleri.karuplokalhistorie.dk>

(vælg album til venstre, klik derefter i øverste højre hjørne af det store foto for diasshow)

Søren Andersens kan ses på

<http://picasaweb.google.com/sorenkandersen/UdflugtTilDeTidligereBrunkulslejerISdrResen>

5. **Søndag den 5. september kl. 12 – ca. 13,30.** Guidet tur ad naturstien i Høgild.

Karup Menighedsråd inviterer til friluftsgudstjeneste med medbragt madkurv i det smukke område nær naturstien ved Karup Å kl. 10-12. Det er sognepræst Lotte Boas, der holder prædikenen, og der vil desuden være barnedåb.

Når spisningen er afsluttet kl. ca. 12, vil lederen af Lokalhistorisk Arkiv i Karup, Inger Merstrand, tage alle interesserede med på en tur rundt ad naturstien. Her vil hun fortælle om naturen og om den del af Jeppe Aakjærs digtning, der handler om Høgild-området. Han opholdt sig i lange perioder hos vennen, distriktslæge Sigurd Rambusch i Sjørup, og tog med ham ud på sygebesøg på Alheden, hvor han ikke alene fik mange overleveringer og sagn fortalt, men også hørte om de forskellige hændelser på egnen. Meget af det brugte han i sin digtning, og det er det, vi skal høre om på søndag.

Alle er naturligvis velkomne til både gudstjeneste og rundtur – men også til kun at deltage i en af delene. Mødested ved parkeringspladsen på Åhusevej, hvor et skilt viser hen til naturstien. Hvis man kun ønsker at deltage i rundturen, der begynder kl. 12, fortsætter man fra parkeringspladsen hen ad den snoede markvej til den åbne plads, der ligger ved åen for enden af vejen, og hvorfra rundturen starter.

6. **Åbent hus på arkivet i Karup på lørdag.**

Lørdag den 13. november er Arkivernes Dag, og også lokalarkivet i Karup har åbent hus kl. 14-17. Her kan alle interesserede se arkivet og høre om arbejdet med at bevare egnens historie for eftertiden.

Alle er velkomne, og arkivlederen, Inger Merstrand, opfordrer de besøgende til at medbringe gamle billeder, dokumenter eller protokoller, enten til kopiering eller som gave. Fotografierne vil blive scannet med det samme, så man kan få det originale billede med hjem, og

arkivlederen håber, at der er mange, som vil gå på jagt i kommodeskuffer og lignende steder for at finde billeder og andet med lokalhistorisk interesse.

Fuldt hus i lokalarkivet i Karup den 13. november.

Der er ikke meget plads i det gamle ledvogterhus i Karup, hvor Lokalhistorisk Arkiv holder til, og der var fuldt hus, da arkivet havde åbent i lørdags i anledning af Arkivernes Dag. De besøgende hyggede sig med en kop kaffe og med at sætte navne på gamle billeder. Arkivet fik også en enkelt, men spændende aflevering. Det er en annoncetidende fra Frederiks fra 1908, som nu bliver indlemmet i arkivets samling.

7. **Torsdag den 25. november kl. 19.30 på Dagcentret.** Museumsleder Henning Ringgaard Lauridsen fra Viborg Stiftsmuseum holder foredrag om tyskerpiger og værnemagere. Leif Kallmayer udstiller effekter fra besættelsen og fortæller om sin udkomne bog, "Illegal aktivitet i Frederiks", der kan købes samme aften for 80 kr. Billetter á 50 kr. inkl. kaffe og småkager kan købes på Karup Bibliotek og i Dagli'Brugsen i Frederiks. Alle er velkomne.
Foredraget foregår i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Vellykket lokalhistorisk arrangement

Dagcentret i Frederiks var fyldt den 25. november, da Lokalhistorisk Forening og arkivet i Karup inviterede til en aften med foredrag og udstilling samt præsentation og salg af Leif Kallmayers bog om illegal aktivitet i Frederiks under besættelsen.

Her ses et udsnit af de ivrigt lyttende tilhørere

Leif Kallmayer havde arrangeret en unik og meget omfattende udstilling med en masse effekter fra krigens tid, og han fortalte bl.a. om baggrunden for at skrive en bog om modstandsgruppen i Frederiks og om de mennesker, der boede i byen i 1940'erne.

Det var masser af spændende effekter fra krigens tid at studere ved den lokalhistoriske aften.

Lokalhistorisk Forening udgav i øvrigt hans bedstefars dagbog i 1981, så med udgivelsen af hans egen bog kan man sige, at han er gået i sin bedstefars fodspor.

Der blev solgt ca. 40 eksemplarer af bogen, som fra 1. december kan købes i Dagli'Brugsen i Frederiks og på Karup Bibliotek.

8. **December.** Som de tidligere år vil arkivleder Inger Merstrand finde billeder og skrive tekst til en lokalhistorisk årskalender, der dels vil blive udleveret gratis til alle medlemmer af Lokalhistorisk Forening og dels vil være til salg i lokale forretninger og biblioteker.

Den lokalhistoriske kalender har 10 års jubilæum

Så nærmer julen sig endnu engang, og den lokalhistoriske kalender ligger traditionen tro klar til salg de sædvanlige steder, lidt forsinket på grund af en fejl på trykkeriet. Denne gang er det 10. gang, den udkommer, så har man alle kalenderne, har man en "opslagsbog" om egnen i form af 120 billeder med tilhørende tekst.

Mange gode billeder

Også denne gang er der mange gode billeder i kalenderen. For eksempel fra dengang, da mælkekusken hver morgen kørte mælk til det lokale mejeri, og der skulle samles kartofler med håndkraft i efterårsferien. Begge billeder er fra Frederiks, og hvis nogen kan hjælpe med navne på mælkekusken og på dem, der samler kartofler, vil Inger Merstrand gerne have en mail på lokalarkivet.karup@gmail.com.

Engang var der en smedje i alle egnens små og større byer, og kalenderen bringer både et billede af smedjen i Karup og et fra Grønhøj, hvor smedens kone lavede mad på essen. Det gamle smedeværksted i Karup bliver i øvrigt brugt endnu, men til et helt andet formål. Det er nemlig her, "Hosekræmmeren" sælger tøj, smykker og nips.

Kendte forretninger

I kalenderen er der flere billeder af forretninger, der for længst er borte. Lige fra den lille købmandsbutik, der blev indrettet i Kølvrå over for flyvepladsen i et kørselskontor fra krigens tid, og til Kronborgs købmandsforretning, som var en del af bybilledet i Karup i mere end 60 år. Billedet af den store bygning, der i mange år rummede den gamle Karup-Kølvrå Brugsforening, vil uden tvivl også vække minder hos mange på egnen. Den blev revet ned i 1965 for at give plads til et moderne supermarked.

Guldgrube for alle lokalhistorisk interesserede

Et foto fra Nørregade i Frederiks viser, hvor meget der er sket i byen inden for de sidste 30-40 år. Ligesom et billede af det oprindelige savværk ikke har nogen som helst lighed med det store, helt moderne byggemarked, der ligger, hvor det gamle savværk lå. Også Volden i Skelhøje så helt anderledes ud for 100 år siden, selv om man stadig kan genkende nogle af husene. De to sidste billeder viser en samling tyske motorkøretøjer på torvet i Karup under besættelsen og ledvogterhuset med trinbrættet i Gedhus, fotograferet få år før Alhedebanens nedlæggelse.

Billederne og den udførlige tekst, der fortæller om dem, gør de 10 kalendere til noget af en guldgrube for alle lokalhistorisk interesserede.

Kalenderen, der stadig kun koster 60 kr., er trykt i et begrænset antal eksemplarer. Den kan købes i Karup i Døgnkiosken og hos Land & Fritid samt på biblioteket og i Frederiks hos Andelskassen og Dagli'Brugsen.

